

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget En køreplan for ligestilling mellem kvinder og mænd 2006-2010

KOM(2006) 92 endelig

(2006/C 318/29)

Kommissionen besluttede den 1. marts 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede **Grace Attard** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. juli 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 429. plenarforsamling den 13.-14. september 2006, mødet den 13. september 2006, følgende udtalelse med 175 stemmer for, 11 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU ser med tilfredshed på Kommissionens politiske vilje til at sætte ligestilling mellem mænd og kvinder højt på sin dagsorden for perioden 2006-2010. Udvalget påskønner kommissionsformand Barrosos personlige engagement i dens vedtagelse og er enig i, at det er vigtigt at inddrage alle aktører i gennemførelsen af dens prioriteter.

1.2 EØSU:

- erkender at fælles prioriteter i koordineringen af beskæftigelsespolitikkerne er nødvendige for at øge kvinders erhvervsdeltagelse;
- finder at nationale regeringer, nationale ligestillingsorganer og arbejdsmarkedets parter i alle medlemsstaterne har en klar forpligtelse til at sikre, at de lønsystemer, som de indfører, ikke fører til lønmæssig forskelsbehandling af mænd og kvinder;
- anbefaler, hvad angår kvindelige iværksættere, at strategierne bør sigte på at forbedre kvinders adgang til banklån og -tjenester;
- anbefaler, at nationale læseplaner indfører undervisning i iværksætterkultur på de sekundære og tertiære uddannelses-niveauer for især kvinder, og at der iværksættes foranstaltninger til at få flere kvinder til at tage en kandidatgrad inden for videnskabelige/tekniske discipliner for at imødegå de kønsbestemte forskelle på beskæftigelsesområder som ingeniørvidenskab og IKT-relaterede serviceydelser;
- foreslår, at strategier for ligestilling mellem mænd og kvinder inden for social sikring og fattigdomsbekæmpelse integreres for at sikre, at beskæftigelses- og socialsikringsystemer tilgodeser fattigdomstruede kvinders og især enlige møders behov; der bør også være konkrete politikforslag, der tilskynder enlige forældre til at erhverve sig markedsefter-

spurgte kvalifikationer og letter deres adgang til beskæftigelse;

- mener, at de nationale strategier for sundhed og langvarig pleje bør omfatte integrerede politikker, som sigter på sundhedsstandarder for kvinder på arbejdspladser;
- opfordrer endvidere til større hensyntagen til, forskning i og undersøgelse af konsekvenserne af efterspørgslen efter omsorgsydelser og den deraf følgende belastning af kvinders fysiske og mentale sundhed;
- henstiller, at den åbne koordinationsmetode anvendes på sundhedsområdet og omfatter ligestilling mellem mænd og kvinder;
- erkender problemet med flere og flere kvinder blandt indvandrere og anbefaler, at kønsaspektet integreres fuldt ud i EU's politikker og foranstaltninger på alle trin i indvandringsprocessen;
- erkender vigtigheden af at udarbejde foranstaltninger, herunder fastlægge klare mål og indikatorer, til at sikre pasningsmuligheder for såvel børn som nærtstående ældre og handicappede;
- anbefaler fastlæggelse af mål og tidsfrister for at få øget kvinders deltagelse i alle former for beslutningstagning;
- anbefaler, at der udarbejdes en europæisk handlingsplan for vold mod kvinder;
- henstiller, medlemsstaterne drager omsorg for, at der gennemføres foranstaltninger, som giver ofre for menneskehandel og seksuel udnyttelse flere rettigheder og mere støtte;
- anbefaler, at der udvikles fælleseuropæiske oplysningsaktioner om multolerance over for kønsbestemte krænkelse og nedværdigende billeder af kvinder i medierne;

- mener, at medlemsstaterne bør sikre, at audiovisuel kommerciel kommunikation ikke indeholder former for diskrimination på grund af race, køn eller nationalitet som anbefalet i Kommissionens foreslåede direktiv om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-spredningsvirksomhed ⁽¹⁾;
- anbefaler, at der indføres undervisning i kønsligestilling på medieuddannelserne og udvikles stærke mekanismer, der kan sikre kønsmæssig balance på alle medieindustriens beslutningsniveauer;
- anbefaler, at EU inden for rammerne af EU's udviklingspolitik sikrer kvinder passende adgang til EU's finansielle bistand, som især bør kanaliseres gennem nationale projekter, der gennemføres af kvindeorganisationer;
- henstiller at Kommissionens kontor for humanitær bistand (ECHO) i sin politik prioriterer hjælp og finansiel bistand til kvinder, der udsættes for kønsbestemt vold under konflikter;
- mener at bedre forvaltningsskik for ligestilling mellem mænd og kvinder er afgørende for køreplanens succes; anbefaler en styrkelse af mekanismer for dialog med og høring af det organiserede civilsamfund, især af kvindeorganisationer på nationalt niveau;
- foreslår oprettelse af en arbejdsgruppe for budgettering ud fra et ligestillingsperspektiv i Kommissionens GD for Budget og gennemførelse af en særskilt kønsspecifik konsekvensanalyse af EU's budget en gang om året.

2. Begrundelse

2.1 Resumé af Kommissionens meddelelse

2.1.1 Der er sket en betydelig udvikling i EU i retning af ligestilling mellem mænd og kvinder takket være lovgivning om ligebehandling, integrering af kønsaspektet, specifikke foranstaltninger til fremme af kvinders karrieremuligheder, handlingsprogrammer, dialogen mellem arbejdsmarkedets parter og dialogen med civilsamfundet. Uligheder består imidlertid fortsat og kan tage til, da øget global økonomisk konkurrence kræver en mere fleksibel og mobil arbejdsstyrke. Dette kan have større indvirkning på kvinder, der ofte er tvunget til at vælge imellem børn og karriere på grund af manglende fleksible former for arbejdstilrettelæggelse og pasningsordninger, fastlåste kønsrollemønstre og en ulige fordeling af familieansvaret mellem mænd og kvinder.

⁽¹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 89/552/EØF om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-radiospredningsvirksomhed (KOM(2005) 646 endelig).
URL: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/da/com/2005/com2005_0646da01.pdf.

2.1.2 Kommissionens køreplan opstiller seks prioriterede EU-indsatsområder for ligestilling mellem mænd og kvinder for perioden 2006-2010:

- ligestilling mellem kvinder og mænd, for så vidt angår økonomisk uafhængighed;
- forening af privatliv og arbejdsliv;
- ligelig deltagelse af kvinder og mænd i beslutningsprocessen;
- udryddelse af alle former for kønsbestemt vold;
- udryddelse af fastlåste kønsrollemønstre;
- fremme af ligestilling mellem mænd og kvinder i politikken over for tredjelande og udviklingspolitik.

Inden for hvert område fastlægges prioriterede mål og foranstaltninger. Kommissionen kan ikke nå disse mål alene, da tyngdepunktet for handling på mange områder ligger i medlemsstaterne. Denne køreplan er derfor udtryk for Kommissionens vilje til at fremme ligestillingsdagsordenen og styrke partnerskabet med medlemsstaterne og andre aktører.

2.1.3 Med henblik på at sikre bedre forvaltningsskik for ligestilling mellem mænd og kvinder opstiller Kommissionen en række nøgleaktioner og forpligter sig til at overvåge udviklingen nøje.

2.2 Generelle bemærkninger

2.2.1 EØSU ser med tilfredshed på Kommissionens politiske vilje til at sætte ligestilling mellem mænd og kvinder højt på sin dagsorden for perioden 2006-2010. Udvalget påskønner kommissionsformand Barrosos personlige engagement for at få den vedtaget og er enig i, at det er vigtigt at inddrage alle aktører i gennemførelsen af dens prioriteter.

2.2.2 Ligestilling mellem mænd og kvinder er en grundlæggende rettighed, en fælles værdi for EU og dets medlemsstater, og en nødvendig betingelse for at nå EU-målene om vækst, beskæftigelse og social samhørighed, hvilket også er Lissabondagsordenens hovedsøjler. EØSU støtter køreplanens strategi, som er baseret på en tostrengt tilgang til ligestilling mellem mænd og kvinder på grundlag af integrering af kønsaspektet og specifikke foranstaltninger.

2.2.3 De fremskridt, kvinder har gjort bl.a. inden for centrale områder som f.eks. uddannelse og forskning, afspejles ikke fuldt ud i deres position på arbejdsmarkedet. EU har ganske enkelt ikke råd til at ikke at udnytte sine menneskelige ressourcer fuldt ud. Samtidig truer demografiske ændringer, som implicerer lave fødselsstal og en dalende arbejdsstyrke, EU's politiske og økonomiske rolle.

2.2.4 EØSU bifalder også Kommissionens mål om at sætte ind over for kønsbestemt vold og menneskehandel og at udrydde disse fænomener, som hindrer en ligestilling mellem kønnene og repræsenterer en krænkelse af kvinders grundlæggende rettigheder.

2.2.5 EØSU støtter endvidere Kommissionens tilsagn om at imødegå globale udfordringer og beskytte og integrere kvinders grundlæggende rettigheder i alle EU's relevante eksterne politikker, aktioner og programmer.

2.3 Særlige bemærkninger til del I: Prioriterede indsatsområder for ligestilling mellem mænd og kvinder

2.3.1 Hvis det skal lykkes at tage fat på de indsatsområder, som køreplanen har udpeget, kræver det udover integrerede strategier også, at ligestilling mellem mænd og kvinder udtrykkeligt tages op og indarbejdes i alle politikker på de relevante niveauer i EU og medlemsstaterne. EU's mekanismer og ressourcer skal styrkes, hvis der skal sikres en effektiv kønsintegrering på nationalt plan i henhold til den europæiske ligestillingspakt, som blev vedtaget på forårstopmødet 2006.

2.3.2 Den konkrete overvågning af køreplanen bør ske i samarbejde med medlemsstaterne. Selvom der allerede findes indikatorer til at overvåge udviklingen, er det vigtigt at udvikle sammenlignelige data på EU-plan.

2.3.3 Ligestilling mellem kvinder og mænd, for så vidt angår økonomisk uafhængighed

2.3.3.1 Opfyldelse af Lissabon-beskæftigelsesmålene

2.3.3.1.1 Ifølge Lissabon-beskæftigelsesmålene skal kvinders beskæftigelsesfrekvens op på 60 % inden udgangen af 2010. På trods af de forpligtelser som medlemsstaterne har påtaget sig i forbindelse med Lissabon-strategien, dagsordenen for vækst og beskæftigelse og det nuværende sæt af bindende EU-regler om ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet, er der stadig meget store kønsbestemte forskelle. Kvinders beskæftigelsesfrekvens er lav (55,7 % mod 70 % for mænd), og den er meget lavere (31,7 %) for ældre kvinder mellem 55-64 år. Arbejdsløshedsprocenten for kvinder er også højere end for mænd (9,7 % mod 7,8 %). Kønsaspektet i Lissabon-strategien for job og vækst skal styrkes.

2.3.3.1.2 Kommissionen fokuserer på overholdelse af lovgivningen om ligebehandling, effektiv anvendelse af de nye strukturfonde og sikring af, at det kan betale at arbejde ved hjælp af en individualisering af rettigheder i forbindelse med beskæftigelse og offentlige ydelser. EØSU hilser oprettelsen af det europæiske

institut for ligestilling mellem mænd og kvinder velkommen. Institutet må imidlertid have de nødvendige ressourcer stillet til rådighed, hvis det skal opfylde sine mål (²).

2.3.3.1.3 EØSU erkender, at fælles prioriteter i koordineringen af beskæftigelsespolitikker er nødvendige for at øge kvinders erhvervsdeltagelse. I vurderingen af de nationale handlingsplaner skal Kommissionen sikre, at indsatsen mod kønsbestemte forskelle prioriteres, og at de nødvendige foranstaltninger træffes.

2.3.3.1.4 EØSU mener, at nationale regeringer, nationale ligestillingsorganer og arbejdsmarkedets parter i alle medlemsstaterne har en klar forpligtelse til at sikre, at de lønsystemer, som de indfører, ikke fører til lønmæssig forskelsbehandling af mænd og kvinder.

2.3.3.1.5 Udvalget er bekymret for, at visse nye former for arbejdstilrettelæggelse kan føre til udnyttelse af arbejdstagere og til usikre job, som ofte udføres af kvinder, og mener klart, at der skal ske en passende afvejning af hensynet til fleksibilitet og hensynet til sikkerhed.

EØSU mener, at kønsopdelte pålidelige og sammenlignelige data om hindringer for beskæftigelse af kvinder med handicap er afgørende for deres integration på arbejdsmarkedet.

2.3.3.2 Afskaffelse af kønsbestemte lønforskelle

2.3.3.2.1 Trods EU-lovgivning om lige løn tjener kvinder i EU-gennemsnit 15 % mindre end mænd (³), og forskellen mindskes i et meget langsommere tempo end forskellen i arbejdsmarkedstillknytning. Dette skyldes direkte og indirekte diskriminering af kvinder og strukturelle uligheder, som f.eks. segregering i forskellige sektorer, forskellige beskæftigelses- og arbejdsmonstre, afbrudte karriereløb i forbindelse med pasning af børn og andre nærtstående, ulige adgang til almen uddannelse og erhvervsuddannelse, skævheder i evaluerings- og lønsystemer og en stereotyp opfattelse af kønsrollerne. Tekniske, menneskelige og finansielle ressourcer er ikke nødvendigvis til rådighed i alle medlemsstater.

2.3.3.2.2 Kommissionen bør i sin kommende meddelelse om kønsbestemte lønforskelle og inddragelse af arbejdsmarkedets parter sikre, at der er større sammenhæng i nationale retsforskrifter om ligestillingsrettigheder og samtidig bedre klagemuligheder.

(²) EØSU's udtalelse af 28.9.2005 om »Oprettelse af et europæisk institut for ligestilling mellem mænd og kvinder«, ordfører: Dana Štechová (EUT C 24 af 31.1.2006, s. 29-33).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?textfield2=24&year=2006&-Submit=Search&serie=C>.

(³) Ukorrigeret forskel.

2.3.3.3 Kvindelige iværksættere

2.3.3.3.1 I gennemsnit er 30 % af EU's iværksættere kvinder. De har ofte større problemer end mænd med at oprette egen virksomhed og få adgang til finansiering og uddannelse. EU's handlingsplan for iværksætterkultur bør i højere grad føres ud i livet og gøres mere kønsfølsom. Det er nødvendigt at fremme iværksætterkultur, oplysning og startstøtte til at lette etablering og udvikling af nye virksomheder gennem brug af forskellige metoder, herunder nemmere adgang til finansiering og opstart. Strategier bør forbedre kvinders adgang til banklån og -tjenester. Kvindelige iværksættere bør kunne arbejde i netværk med finansieringsinstitutter og skabe skræddersyede støttepakker, især med hensyn til mikrofinansiering.

2.3.3.3.2 Nationale læseplaner bør omfatte undervisning i iværksætterkultur på de sekundære og tertiære uddannelsesniveauer for især blandt kvinder at fremme en kultur, hvor kvinder er med til at indføre nyskabende ideer på dette område. Imidlertid ønsker ikke alle kvinder at være selvstændige erhvervsdrivende. Nationale læseplaner bør derfor også oplyse studerende om deres rettigheder i forbindelse med beskæftigelse og tilskynde dem til at søge arbejde indenfor mere utraditionelle sektorer.

2.3.3.3.3 En specifik, men integreret politik for kvindelige iværksættere kan især bruges til at modvirke kønsbestemte forskelle i erhvervsdeltagelsen på tekniske områder som f.eks. ingeniørfag, ikt-relaterede servicevirksomheder og faglærte job.

2.3.3.4 Ligestilling mellem mænd og kvinder med hensyn til social sikring og bekæmpelse af fattigdom

2.3.3.4.1 Sociale sikringssystemer bør gøre det mere lukrativt for kvinder og mænd at komme ind på og forblive på arbejdsmarkedet og give dem mulighed for at akkumulere individuelle pensionsrettigheder. Kvinder bør kunne drage fordel af pensionsrettigheder, ligesom der bør udtænkes alternative ordninger til at sikre kvinder pensionsret. Kvinder kan imidlertid stadig forventes at have kortere eller afbrudte karriereforløb og derfor færre rettigheder end mænd. Det øger risikoen for fattigdom, især for enlige forældre, ældre kvinder og kvinder, som arbejder i familieføretager inden for f.eks. landbrug og fiskeri og detail- og fremstillingssektoren. Medlemsstaterne bør også sikre, at indvandrerkvinder beskyttes mod udnyttelse i disse sektorer.

2.3.3.4.2 Det er nødvendigt at fremskynde strategier til at sikre, at fattigdomstruede kvinder, hvad enten det er på arbejdsmarkedet eller udenfor, erhverver sig markedsefterspurgte færdigheder, som kan sikre deres fremtidige økonomiske uafhængighed (*).

(*) EØSU's udtalelse af 29.9.2005 om »Kvinder og fattigdom i EU«, ordfører: Brenda King (EUT C 24 af 31.1.2006, s. 95-101).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/OJhtml.do?textfield2=24&year=2006&Submit=Search&serie=C>.

2.3.3.4.3 EØSU foreslår, at strategier vedrørende ligestilling mellem mænd og kvinder inden for social sikring og fattigdomsbekæmpelse fremskyndes for at sikre, at beskatnings- og socialsikringssystemer tilgodeser fattigdomstruede kvinder og især enlige mødre. Der bør også være konkrete politikforslag til at tilskynde enlige forældre til at erhverve sig markedsefterspurgte kvalifikationer og lette deres adgang til beskæftigelse. Det er især påkrævet med en grundig gennemgang af de nuværende lave forskelle mellem arbejdsløshedsunderstøttelse tillagt familieflytninger og den nationale minimumsløn.

2.3.3.4.4 At gøre det mere attraktivt at arbejde bør i praksis ikke kun begrænses til lønpakkens størrelse, men også handle om andre ikke-økonomiske incitamenter såsom jobfleksibilitet og videreuddannelsesmuligheder for kortuddannede arbejdstagere. Der bør tilbydes tilskudsberettigede børneoplysningsfaciliteter til fattigdomstruede familier — uanset om der er én eller to forældre — med to eller flere børn.

2.3.3.4.5 Fattigdomsrisikoen er størst i husstande med enlige forældre (35 % som EU-gennemsnittet), hvoraf 85 % er kvinder. Personer på 65 år og derover har relativt høj risiko for fattigdom. Kortuddannede kvinder har en risiko for at blive tvunget ud af arbejdsmarkedet før tilbagetrækningsalderen.

2.3.3.5 Anerkendelse af kønsaspektet i forbindelse med sundhed

2.3.3.5.1 Kvinder og mænd står over for specifikke sundhedsrisici, sygdomme, problemer og former for praksis, der har indvirkning på deres sundhed. Disse omfatter også miljøproblemer, som f.eks. kemikalier, hvis anvendelse reguleres i REACH-forslaget, og pesticider, som ofte overføres gennem amning. Den medicinske forskning, som i dag gennemføres, og mange sikkerheds- og sundhedsstandarder vedrører i højere grad manddominerede arbejdsområder. Der bør opnås større viden og forskes mere på dette område, og statistikker og indikatorer bør udvikles yderligere, også set ud fra et kvindeperspektiv.

2.3.3.5.2 I forbindelse med aktioner, der skal forbedre kvinders arbejdsmiljø på områder, hvor kvinderne er talmæssigt stærkest repræsenteret, bør nationale strategier for sundhed og langvarig pleje omfatte integrerede politikker for sundhedsstandarder på arbejdspladsen for kvindelige landbrugere og generelt kvinders sundhed i landbrugsfamilier, ligesom for ensidigt monotont arbejde i industrien. Det bør også omfatte oplysning og undervisning i styrkelse af kvinders rolle.

2.3.3.5.3 EØSU opfordrer endvidere til større hensyntagen til, forskning i og undersøgelse af konsekvenserne af efterspørgslen efter omsorgsydelser og den deraf følgende belastning af kvinders fysiske og mentale sundhed.

2.3.3.5.4 EØSU tilslutter sig EU's mål for ligestilling mellem mænd og kvinder og henstiller, at den åbne koordinationsmetode anvendes på sundhedsområdet og omfatter ligestilling mellem mænd og kvinder og styrkelse af forebyggende programmer. Derudover er det nødvendigt at intensivere kønsfølsomme aktiviteter, der vedrører seksuelt overførte sygdomme (herunder HIV/AIDS) og seksuel og reproduktiv sundhed.

2.3.3.6 Bekæmpelse af flere former for diskrimination af især indvandrerkvinder og kvinder fra etniske minoriteter

2.3.3.6.1 Kvindelige medlemmer af ugunstigt stillede grupper er ofte dårligere stillet end de mandlige medlemmer. De er ofte udsat for flere former for diskrimination. Ligestilling mellem mænd og kvinder må fremmes i indvandrings- og integrationspolitikker for at sikre kvinders rettigheder og deltagelse i samfundslivet, udnytte deres beskæftigelsespotentialer fuldt ud og give dem øget adgang til uddannelse og erhvervsuddannelse.

2.3.3.6.2 EØSU beklager, at Haag-programmets mål, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd med henblik på gennemførelse inden for området frihed, sikkerhed og retfærdighed i perioden 2005-2010, ikke nævner indvandrerkvinders særlige situation. Udvalget erkender problemet med flere og flere kvinder blandt indvandrerne og anbefaler, at kønsaspektet generelt integreres fuldt ud i EU's politikker og foranstaltninger i alle faser af indvandringsprocessen og i særdeleshed ved indrejse og integration i værtslandet.

2.3.3.6.3 Omsættelse og gennemførelse af eksisterende asylrelaterede redskaber, især midlertidig beskyttelse og minimumsstandarder for modtageforhold, er i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat i internationale konventioner om menneskerettigheder og Genève-konventionen fra 1951. Derudover bør asylopolitikker afspejle karakteren af kønsbestemt forfølgelse af kvinder, som af denne grund flygter fra deres land.

2.3.3.7 Nøgleaktioner, som Kommissionen har opstillet for dette område

2.3.3.7.1 EØSU støtter Kommissionens opstillede nøgleaktioner og især de områder, hvor den prioriterer overvågning og styrkelse af kønsaspektet. Udvalget tilslutter sig initiativerne til strømlining af den åbne koordinationsmetode på områderne pensioner, social integration, sundheds- og langtidspæje, hvor der bl.a. bør lægges vægt på fremme af ligestilling mellem kvinder og mænd ⁽³⁾.

⁽³⁾ Se venligst punkt 5.2.2 i EØSU's udtalelse af 20. april 2006 om »Strategi for den åbne koordinationsmetode vedrørende social sikring«, ordfører: Jan Olsson (EUT C 185 af 8.8.2006, s. 87).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?year=2006&serie=C&textfield2=185&Submit=Search>.

2.3.4 Bedre forening af arbejde, privat- og familieliv

2.3.4.1 EØSU anerkender vigtigheden af at udarbejde foranstaltninger, herunder fastlægge klare mål og indikatorer, for at sikre, at der tilbydes børnepasningsfaciliteter fra fødslen op til den undervisningspligtige alder og billige og tilgængelige pasnings- og plejeordninger for andre nærtstående, da det griber direkte ind i kvinders deltagelse i lønnet arbejde. Der bør også indføres skolefritidsordninger for børn gennem hele deres skoletid, som er tilpasset forældrenes arbejdstider.

2.3.4.2 EØSU er enig i, at det er vigtigt at finde en balance mellem privatliv og arbejde og erkender, at fordelene ved fleksible former for arbejdstilrettelæggelse stadig ikke er så udbredt, som de burde være. Udvalget er bekymret for, at visse nye former for arbejdstilrettelæggelse kan føre til udnyttelse af arbejdstagere og til usikre job, som ofte udføres af kvinder, og mener klart, at der skal ske en passende afvejning af hensynet til fleksibilitet og hensynet til sikkerhed.

2.3.4.3 EU har erkendt vigtigheden af, at mænd og kvinder sikres en balance mellem privatliv og arbejdsliv ⁽⁴⁾. Den kønsopdelte opdeling med hensyn til det huslige arbejde og omsorgsopgaver i hjemmet må ændres, hvis en ligelig fordeling af opgaverne mellem mænd og kvinder skal opnås. Mænds rolle i hjemmet bør styrkes. I relation til den aktuelle debat om revision af arbejdstidsdirektivet er der endvidere behov for at fastlægge arbejdstider, som samfundsmæssigt set er forenelige med familieansvaret.

EØSU erkender, at det er vigtigt at udarbejde foranstaltninger, herunder fastlægge klare mål og indikatorer, for at sikre pasningsmuligheder for såvel børn som nærtstående ældre og handicappede.

2.3.5 Fremme af ligelig deltagelse af kvinder og mænd i beslutningsprocessen

2.3.5.1 Indsatsen mod kvinders underrepræsentation i politik, økonomisk beslutningstagning og videnskabelig og teknologisk forskning er stadig ikke effektiv nok. Kommissionens foreslåede nøgleaktioner vil tage fat på dette udemokratiske forhold. Medlemsstaternes vilje til at gennemføre de nødvendige foranstaltninger er imidlertid stadig meget ringe. Segregeringen er synlig i både den offentlige og private sektor. Kvinder er underrepræsenteret i ledende og beslutningstagende stillinger inden for både den offentlige og private sektor.

⁽⁴⁾ Resolution vedtaget af Rådet og arbejds- og socialministrene, forsamlet i Rådet, af 29. juni 2000 om afbalanceret deltagelse af kvinder og mænd i arbejds- og familieliv (2000/C 218/02).
URL: http://europa.eu.int/eur-lex/pri/da/oj/dat/2000/c_218/c_21820000731da00050007.pdf.

2.3.5.2 EØSU anbefaler derfor at indføre mål og tidsfrister for virkeliggørelsen af målet om lighed, så kvinder sikres deltagelse i alle dele af beslutningsprocessen, da udvalget mener, at disse effektivt kan styrke kvinders repræsentation i politisk lederskab, økonomisk beslutningstagning og videnskabelig og teknologisk forskning.

2.3.5.3 Alle EU-institutionerne bør samtidig effektivt gennemføre positive foranstaltninger på alle niveauer, hvor kvinder er underrepræsenteret i beslutningstagningen i overensstemmelse med artikel 1d (77) 96 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber af 1.5.2004 (7). Resultatet af sådanne positive foranstaltninger bør overvåges og offentliggøres regelmæssigt.

2.3.6 Udryddelse af kønsbestemt vold og menneskehandel

2.3.6.1 Kommissionen er fast besluttet på at udrydde enhver form for vold. Kvinder er hovedofre for kønsbestemt vold. EØSU har for nylig behandlet dette emne i en initiativudtalelse om vold mod kvinder i hjemmet (8). Vold mod kvinder i hjemmet er en barriere for kvindernes sociale integration i almindelighed og deres integration på arbejdsmarkedet i særdeleshed, med marginalisering, fattigdom og materiel afhængighed til følge. Der er behov for at fastlægge en europæisk handlingsplan for vold mod kvinder.

2.3.6.2 Menneskehandel er et problem, der ikke kan behandles isoleret. Det er en integreret del af organiseret kriminalitet, og kræver, at samtlige medlemsstater samarbejder om at fastlægge en mere sammenhængende sikkerhedspolitik og en fælles lovramme, som gør det muligt at operere effektivt på dette område. Haag-programmet (9) og FN-konventionen mod grænseoverskridende organiseret (10) fastlægger EU's mål på dette område. EØSU har vedtaget en udtalelse, som understreger vigtigheden af en effektiv sikkerhedspolitik, som yder beskyttelse til borgerne i et frit og åbent samfund inden for fastlagte retlige rammer og som gennemføres med respekt for retsstaten (11).

(7) Jf. http://www.europa.eu.int/comm/dgs/personnel_administration/statut/tocen100.pdf.

(8) EØSU's udtalelse af 16.3.2006 om »Vold mod kvinder i hjemmet«, ordfører: Renate Heinisch (EUT C 110 af 9.5.2006, s. 89).

URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?year=2006&serie=C&textfield2=110&Submit=Search>.

(9) Jf. http://ec.europa.eu/justice_home/news/information_dossiers/the_hague_priorities/index_en.htm.

(10) Jf. http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp_convention.html.

(11) EØSU's udtalelse af 15.12.2005 om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Haag-programmet: Ti prioriteter for de næste fem år Partnerskabet for fornyelse i EU inden for frihed, sikkerhed og retfærdighed«, ordfører: Luis Miguel Pariza Castañón (EUT C 65 af 17.3.2006, s. 123-130).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?year=2006&serie=C&textfield2=65&Submit=Search>.

2.3.6.3 Handlede kvinder bør ikke underkastes ufrivillig tilbagevendelse, da de kan blive udsat for menneskehandlere i deres hjemlande, hvis de tvinges til at vende tilbage. I stedet bør de få ret til ophold i det land, hvortil de er blevet bragt, og der skal indføres passende beskyttelsesforanstaltninger mod muligt misbrug af denne ret.

2.3.6.4 EØSU henstiller, at medlemsstaterne drager omsorg for, at der gennemføres foranstaltninger, som giver kvinder, der er ofre for menneskehandel og seksuel udnyttelse, flere rettigheder og støtte. Det er nødvendigt at sætte ind mod den eskalierende efterspørgsel efter seksuelle ydelser ved at lave flere oplysningskampagner, som især retter sig mod kunderne. Det bør være en del af et bredere uddannelsesinitiativ med henblik på at udvide menneskers adgang til andre job- og indtjeningsmuligheder.

2.3.6.5 Medlemsstaterne bør overveje at kriminalisere køb af seksuelle ydelser eller, som en sidste udvej, yde større beskyttelse til handlede eller på anden måde ufrivillige deltagere i sexhandelen.

2.3.7 Udryddelse af fastlåste kønsrollemønstre i samfundet

2.3.7.1 EØSU er enigt med Kommissionen i, at medierne spiller en afgørende rolle, når det gælder om at påvirke holdninger og adfærd. De foreslåede aktioner, som omfatter udryddelse af fastlåste kønsrollemønstre i forbindelse med uddannelse, på arbejdsmarkedet og i medierne, beskæftiger sig med disse spørgsmål og angiver retningen for medlemsstaterne.

2.3.7.2 I erkendelse af, at der stadig ikke er lige adgang for kvinder til medierne og især ikke til mediernes beslutningstagende poster, er EØSU også enigt i, at der bør fastlægges politikker vedrørende kønsligestilling og medier. EØSU anbefaler derfor følgende:

- (a) Udvikling af fælleseuropæiske oplysningskampagner om nultolerance over for kønsbestemte krænkelser og nedværdigende billeder af kvinder i medierne.
- (b) Som anbefalet i Kommissionens foreslåede direktiv om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-spredningsvirksomhed bør medlemsstaterne sikre, at audiovisuel kommerciel kommunikation ikke indeholder nogen form for diskrimination på grund af race, køn eller nationalitet (12).
- (c) Tilskyndelse til at indføre undervisning i kønsligestilling på medieuddannelserne og udvikle stærke mekanismer til at sikre kønsmæssig balance på alle niveauer i beslutningsprocessen inden for medieindustrien.

(12) KOM(2005) 646 endelig. Jf. fodnote 2.

(d) Udvikling af offentlig tv- og radiovirksomhed til et uafhængigt redskab med en public service-opgave, der består i at beskytte grundlæggende rettigheder og ligestilling mellem kønnene.

2.3.7.3 EØSU støtter den foreslåede aktion om at oplyse om ligestilling gennem Kommissionens plan for demokrati, dialog og debat ⁽¹³⁾ («Plan D») og relaterede aktiviteter, som tilrettelægges af Kommissionens repræsentationskontorer i medlemsstaterne.

2.3.8 Fremme af ligestilling mellem mænd og kvinder uden for EU

2.3.8.1 EØSU støtter Kommissionens bestræbelser på at fremme kvinders rettigheder i international sammenhæng.

2.3.8.2 EU's udviklings- og eksterne politikker må afspejle, at kvinder spiller en nøglerolle i udryddelse af fattigdom, og at en styrkelse af deres økonomiske, uddannelsesmæssige, politiske og kønsmæssige rolle ikke alene berører dem, men også deres familier og omgivende samfund.

2.3.8.3 EU må endvidere garantere, at kvinders behov og fremtidsudsigter integreres og overvåges på både nationalt og EU-plan og sikre, at kvinder har passende adgang til EU's finansielle bistand inden for rammerne af EU's udviklingspolitik.

2.3.8.4 Hvad angår intervention i krisesituationer bør kønsaspektet integreres i den europæiske forsvars- og sikkerhedspolitik (EFSP) i overensstemmelse med FN-resolution 1325 ⁽¹⁴⁾ og den europæiske resolution om inddragelse af kvinder i fredelig konfliktløsning af november 2000.

2.3.8.5 Kommissionens kontor for humanitær bistand (ECHO) bør i sin politik prioritere hjælp og finansiel bistand til kvinder, der udsættes for kønsbestemt vold under konflikter, og forsøge at klage gennem den internationale lovgivningsmekanismer umiddelbart efter væbnede konflikter.

2.4 *Del II: Bedre forvaltningsskik for ligestilling mellem mænd og kvinder*

2.4.1 Ligestilling kan kun opnås ved et klart engagement på højeste politiske plan. Kommissionen fremmer ligestilling i egne rækker ⁽¹⁵⁾ og støtter en række strukturer, der arbejder med ligestillingsspørgsmål, og som har medført betydelige fremskridt. Der skal imidlertid fortsat gøres store fremskridt på de nøgleområder, som udpeges i denne køreplan, og det kræver bedre forvaltning på alle planer: i EU's institutioner, medlemsstaterne, parlamenterne, hos arbejdsmarkedets parter og i civilsamfundet. På det nationale plan er støtten til ligestillingsministre af afgørende betydning.

2.4.2 EØSU anbefaler, at de nuværende strukturer i Kommissionen styrkes gennem større sammenhæng og netværksarbejde for at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder såvel som mekanismerne for dialog og høring af det organiserede civilsamfund. Der bør gives større støtte til og anerkendelse af kvindeorganisationer på nationalt plan, ligesom deltagelsesdemokratiet bør indgå i flere samspil.

2.4.3 EØSU går endvidere ind for, at der indføres obligatorisk undervisning i integrering af kønsaspektet og kønsbevidsthed inden for EU's institutionelle system.

2.4.4 EØSU foreslår også, at der i Kommissionens GD for Budget nedsættes en arbejdsgruppe for budgettering ud fra et ligestillingsperspektiv, og at der gennemføres en særskilt køns-specifik konsekvensanalyse af EU's budget en gang om året.

2.4.5 EØSU mener, at overvågning af udviklingen i gennemførelsen er vigtig for at sikre, at de opstillede mål i køreplanen opfyldes. Midtvejsevalueringen, som skal gennemføres i 2008, bør også danne grundlag for udvikling af yderligere foranstaltninger og om nødvendigt andre end dem, som er fastlagt på de hidtil udpegede indsatsområders og lede op til 2010 og opfølgningen på denne køreplan.

Bruxelles, den 13. september 2006

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹³⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Kommissionens bidrag til tænkepausen og tiden derefter: Plan D for demokrati, dialog og debat (KOM(2005) 494 endelig).
URL: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/da/com/2005/com2005_0494da01.pdf.

⁽¹⁴⁾ Jf. <http://www.peacewomen.org/un/sc/1325.html> (vedtaget den 31. oktober 2000).

⁽¹⁵⁾ Bilag III i meddelelsen.